

Ευριπίδη Ελένη, Α' Επεισόδιο, 2^η σκηνή (στ. 495-541)

*Ας γνωρίσουμε
ένα δευτερεύον πρόσωπο του δράματος, τη
Γερόντισσα, και ας διερευνήσουμε το ρόλο της στο
έργο.*

2η ΣΚΗΝΗ – ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΥ – ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑΣ(στ. 495-541)

1. Να κατανοήσετε και να δικαιολογήσετε τη στάση της Γερόντισσας απέναντι στον Μενέλαο(αρχή και στο τέλος της σκηνής)
2. Να επισημάνετε την πλούσια εξωτερική δράση.
3. Να διαπιστώσετε την άθλια κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο Μενέλαος.
4. Να διακρίνετε τη βασική πληροφορία του στ. 528, να τη συσχετίσετε με την πληροφορία του στ. 482 και να καταλάβετε το δραματικό της ρόλο.

Μενέλαος και Γερόντισσα (Κρατικό
Θέατρο Βορείου Ελλάδας, 1982)

(Μισανόγει η πόρτα και εμφανίζεται μία γερόντισσα.) **ΟΨΗ**

ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑ

Ποιος είναι κει όξω; Φύγε, γιατί στέκεις 495
στη θύρα; Θα ενοχλήσεις τους αφέντες.

Θα σε σκοτώσουν, Έλληνας αν είσαι.

Κανέναν δεν αφήνουν εδώ να ῥθει .

ΜΕΝ. Σωστά μιλάς, γριούλα, να, σ' ακούω
όμως κι εσύ μαλάκωσε λιγάκι. **ΟΨΗ** 500

ΓΕΡ. Φεύγα' δουλειά μου να εμποδίζω, ξένε,
τους Έλληνες το σπίτι όταν ζυγώνουν.

ΜΕΝ. Μη σπρώχνεις ντε, το χέρι μη μου σφίγγεις. **ΟΨΗ συμπλοκή**

ΓΕΡ. Εσύ θα φταις, σ' το λέω, αν δεν μ' ακούσεις.

ΜΕΝ. Πήγαινε μέσα, πες στ' αφεντικά σου. 505

ΓΕΡ. Κακό για σένα, αν μάθουνε πως ήρθες.

Έμμεση παρουσίαση:
γριά, θυρωρός

ΗΘΟΣ :στ. 499-500:Κατάπληκτος .
Με ευγένεια και
ταπεινότητα αντιμετωπίζει τη γερόντισσα.

Έμμεσα του λέει ότι η δουλειά
της σχετίζεται με του Έλληνες ,
αλλά δεν του εξηγεί το γιατί

ΗΘΟΣ: στ. 507:όμως διεκδικεί με πείσμα
τα «δικαιώματα» του ναυαγού [ο νόμος
της φιλοξενίας= ανωτερότητα Ελλην.
πολιτισμού έναντι βαρβαρικού].

ΜΕΝ. Τους ναυαγούς κανείς δεν τους πειράζει.

ΓΕΡ. Κάποιο άλλο σπίτι τότες άντε να βρεις.

Η δεινή θέση του Μενελάου:

Α) δεν είναι σε θέση , αυτός ο πορθητής της Τροίας να αντιμετωπίσει ούτε μια ηλικιωμένη γυναίκα(495).

Β) στη συμπλοκή αυτός είναι ο αμυνόμενος (501-3).

Γ) κατανοεί την αθλιότητά του (511, 513)

Ο τόνος και το ύφος του Μενελάου: ικετευτικός , ήπιος εξαιτίας της ηλικίας και της θέσης της γερόντισσας(500-1)

MEN. Δεν φεύγω, θα μπω μέσα, να μ' αφήσεις.

ΓΕΡ. Ενόχληση έχεις γίνει, θα σε διώξουν.

510

MEN. **Αχ!** πού είσαι, κοσμοξάκουστε στρατέ μου.

ΓΕΡ. Εκεί, μα όχι εδώ, σπουδαίος ήσουν.

MEN. **Θεοί, να μ' ατιμάζουν έτσι εμένα!**

ΓΕΡ. **Δακρύζεις;** Τι σου φέρνει τόση λύπη; **ΟΨΗ**

MEN. Την πρώτη μου, παλιά ευτυχία θυμάμαι.

515

ΓΕΡ. Δεν πας λοιπόν στους φίλους σου να κλάψεις;

**Φαίνεται σαν να σταματά εδώ η συνομιλία τους >επιβράδυνση
Από το 516 επιτάχυνση με κορύφωση το 528**

MEN. Ποια είναι η χώρα αυτή; Ποιο το παλάτι;

ΓΕΡ. Η Αίγυπτος και του Πρωτέα το σπίτι'

MEN. Η Αίγυπτος; Πού έχω αράξει ο δόλιος;

ΓΕΡ. Σου φταίνει τα λαμπρά νερά του Νείλου;

520

MEN. Όχι· στενάζω για τις συμφορές μου.

ΓΕΡ. Δεν είσαι μόνος· κι άλλοι δυστυχούνε.

MEN. Ο βασιλιάς που μου είπες είναι μέσα;

ΓΕΡ. **Να ο τάφος** του· ο γιος του βασιλεύει. **ΟΨΗ**

525

MEN. Βρίσκεται στο παλάτι ή έχει φύγει;

ΓΕΡ. **Λείπει**· και των Ελλήνων εχθρός μέγας.

MEN. **Τι του έκαναν κι εγώ θα το πληρώσω;** **Τ.Ε**

ΓΕΡ. **Είν'** η Ελένη εδώ, του Δία η κόρη.

→ **528**

ΗΘΟΣ στ. 511: Έχει συναίσθηση της μεταβολής των πραγμάτων γι' αυτόν ντρέπεται για την κατάντια και τον εξευτελισμό του (και προκαλεί έτσι τον οίκτο των θεατών).

ΗΘΟΣ στ. 513-14: Δακρύζει από ντροπή και απόγνωση

ΗΘΟΣ ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑΣ στ. 508, 16, 22: Λαϊκό πρόσωπο, σκληρή και αδιάφορη - δυναμικός χαρακτήρας (που ίσως προκαλεί το γέλιο- με συναίσθηση μεγάλη του καθήκοντός της, **στ.541:** που προέρχεται από το φόβο- ωστόσο **στ.540:** ευαίσθητη και πρόθυμη να δώσει πληροφορίες στο Μενέλαο, γιατί όπως αποκαλύπτει αγαπά τους Έλληνες.

Στ. 528 : Η πιο σημαντική πληροφορία

=> προώθηση της υπόθεσης

ΔΙΑΝΟΙΑ: Επανερχόμαστε στο μοτίβο του "είναι και φαίνεται" με την πληροφορία της γερόντισσας για την ύπαρξη της Ελένης.

ΕΛΕΟΣ: η πληροφορία για την Ελένη του προκαλεί μεγαλύτερη δυστυχία [αυτό ονομάζεται στο δράμα ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ]

MEN. Τι λες; Πώς είπες; Ποια; Πες το μου πάλι.

GER. Η κόρη του **Τυνδάρεω** απ' τη **Σπάρτη**. 530

MEN. Κι εδώ από πού σας ήρθε; Εξήγησέ μου.

GER. Από τη **Λακεδαίμονα** έχει φτάσει.

MEN. **Πότε; Την έκλεψαν απ' τη σπηλιά μου; Τ.Ε**

GER. **Προτού** να πάνε οι Αχαιοί στην **Τροία**.

Μα τώρα φύγε. Κάτι στο παλάτι 535

συμβαίνει που μας έχει αναστατώσει.

Ήρθες σε δύσκολη στιγμή· ο αφέντης

αν σέ 'βρει εδώ, τον θάνατο θα λάβεις

για δώρο της φιλοξενίας. Έχω

στους Έλληνες αγάπη, ωστόσο σου είπα 540

λόγια πικρά, γιατί τονε φοβάμαι.

(Η γερόντισσα μπαίνει στο παλάτι.) **ΟΨΗ**

ΣΚΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ :

Ο Μενέλαος δεν αποκαλύπτει την ταυτότητά του .

Η Γερόντισσα δεν αποκαλύπτει το λόγο της σκληρότητας του

Θεοκλύμενου.

Στιχομυθία: διάλογος με μονόστιχα . Εδώ για άντληση πληροφοριών.

ΗΘΟΣ στ. 529: Τέλος νιώθει κατάπληξη και αμηχανία από την αποκάλυψη της γερόντισσας.

ΗΘΟΣ ΓΕΡΟΝΤΙΣΣΑΣ

στ.541: φοβάται το βασιλιά– ωστόσο

στ.540: ευαίσθητη και πρόθυμη να δώσει

πληροφορίες στο Μενέλαο , γιατί όπως αποκαλύπτει αγαπά τους Έλληνες .

Τα δευτερεύοντα πρόσωπα του δράματος είναι **ανώνυμα** και παρουσιάζονται μόνο με την **ιδιότητά** τους π.χ η Γερώντισσα, αγγελιαφόρος, υπηρέτης.

Ας αναζητήσουμε τους λόγους για τους οποίους επιλέγεται μια γυναίκα ως θυρωρός και όχι ένας χειροδύναμος πολεμιστής.

Ο ΡΟΛΟΣ της γερόντισσας:

α) η αποπομπή του Μενέλαου από μια γριά κάνει τη θέση του Μενέλαου πιο **τρ**,

β) είναι γυναίκα και όχι άνδρας, γιατί θα μπορούσε η σκηνή να εξελιχθεί σε **β**..... **σ**.....,

γ) η στάση του Μενέλαου απέναντι της προβάλλει καλύτερα την **αν**..... των **Ε**..... έναντι των βαρβάρων

[=πράγμα που διαφαίνεται από την ευγενική συμπεριφορά του, όσο και από τον ιερό θεσμό που επικαλείται : στοιχείο ριζωμένο στα ήθη της ελληνικής κοινωνίας].

*και ας διερευνήσουμε το **ρόλο** της σκηνής στο έργο.*

1) Τονίζει την **τρ**..... του Μενελάου και προκαλεί τον οίκτο – **έ**..... η ταπείνωσή του

2) προωθεί την **εξ**..... της πλοκής του μύθου με την πληροφορία της ύπαρξης μιας Ελένης στην Αίγυπτο, πριν την Τρωική εκστρατεία.

Ας αναζητήσουμε τους λόγους για τους οποίους επιλέγεται μια γυναίκα ως θυρωρός και όχι ένας χειροδύναμος πολεμιστής.

Ο ΡΟΛΟΣ της γερόντισσας:

α) η αποπομπή του Μενέλαου από μια γριά κάνει τη θέση του Μενέλαου πιο **τραγική**,
β) είναι γυναίκα και όχι άνδρας, γιατί θα μπορούσε η σκηνή να εξελιχθεί σε **βίαιη σύγκρουση**,
γ) η στάση του Μενέλαου απέναντι της προβάλλει καλύτερα την **ανωτερότητα** των **Ελλήνων** έναντι των βαρβάρων.
.[=πράγμα που διαφαίνεται από την ευγενική συμπεριφορά του, όσο και από τον ιερό θεσμό που επικαλείται : στοιχείο ριζωμένο στα ήθη της ελληνικής κοινωνίας].

*και ας διερευνήσουμε το **ρόλο** της σκηνής στο έργο.*

1) Τονίζει την **τραγικότητα** του Μενελάου και προκαλεί τον οίκτο – έλεος η ταπείνωσή του
2) προωθεί την **εξέλιξη** της πλοκής του μύθου με την πληροφορία της ύπαρξης μιας Ελένης στην Αίγυπτο, πριν την Τρωική εκστρατεία.

Ας εμβαθύνουμε

Διάνοια : μοτίβο είναι φαίνεσθαι

Η γνωστή μας ήδη αντίθεση ανάμεσα στο «είναι» = στην πραγματικότητα, και στο «φαίνεσθαι» = αυτό που δείχνει να είναι πραγματικό, εδώ αφορά κυρίως στο Μενέλαο και στον τρόπο που τον αντιμετωπίζει η Γερόντισσα.

• Μπορείτε να συμπληρώσετε τα κενά που ακολουθούν;
Ο Μενέλαος είναι ο β_____ της Σπάρτης, έμπειρος αρχιστρ_____ και ένας από τους ν_____ της Τροίας. Εδώ όμως εμφανίζεται ρ_____, δηλαδή ντυμένος με κουρέλια, και ε_____ δηλαδή ζητιάνος . Έτσι, η σκέψη και η συμπεριφορά της Γερόντισσας εγκλωβίζεται, παγιδεύεται από την εικόνα του και του φέρεται τελείως εχθρικά ,
_καχ_____ και ταπ_____

Ας εμβαθύνουμε

Διάνοια : μοτίβο είναι φαίνεσθαι

Η γνωστή μας ήδη αντίθεση ανάμεσα στο «είναι» = στην πραγματικότητα, και στο «φαίνεσθαι» = αυτό που δείχνει να είναι πραγματικό, εδώ αφορά κυρίως στο Μενέλαο και στον τρόπο που τον αντιμετωπίζει η Γερόντισσα.

• Μπορείτε να συμπληρώσετε τα κενά που ακολουθούν;

Ο Μενέλαος είναι ο **βασιλιάς** της Σπάρτης, έμπειρος **αρχιστράτηγος** και ένας από τους **νικητές** της Τροίας. Εδώ όμως εμφανίζεται **ρακένδυτος**, δηλαδή ντυμένος με κουρέλια, και **επαίτης**, δηλαδή ζητιάνος. Έτσι, η σκέψη και η συμπεριφορά της Γερόντισσας εγκλωβίζεται, παγιδεύεται από την εικόνα του και του φέρεται τελείως **εχθρικά**, **καχύποπτα** και **ταπεινωτικά**

Η αντίθεση είναι – φαίνεθαι

• Αυτή η αντίθεση ανάμεσα στην εικόνα του Μενέλαου και στην αληθινή του ταυτότητα (μοιάζει με ζητιάνο-είναι βασιλιάς και στρατηλάτης) θα βοηθήσει, πιστεύετε στην εξέλιξη της πλοκής;

Πιστεύετε ότι η Ελένη θα αναγνωρίσει ως άνδρα της τον κουρελή που θα έχει απέναντί της αμέσως και μετά από απουσία 17 χρόνων;

Ε,ε,ε,ε..... σίγουρα όχι . Άρα η σκηνή της αναγνώρισης των συζύγων θα περιπλεχτεί αρκετά.

ΔΙΑΝΟΙΑ

Με βάση την αντίθεση είναι – φαίνεθαι :

Ποιες σκέψεις μπορείτε να κάνετε για τη ζωή και τον τρόπο με τον οποίο κρίνουμε τα πράγματα ;

Οι παππούδες μας λέγανε :

«**τα ράσα δεν κάνουν τον παπά .**»

Τι υπαινίσσονταν;

Αρκετές φορές τα πράγματα δεν είναι όπως ακριβώς δείχνουν . Η ζωή μας είναι ένα κράμα από αλήθειες και ψέματα – φαινόμενα. Π.χ. μια διαφήμιση μπορεί να προβάλλει το ψέμα ως αλήθεια, το άσχημο ως όμορφο και να μας παραπλανήσει. Η κρίση μας για τους ανθρώπους δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στη **φήμη** ή στην **εμφάνιση** τους αλλά και σε άλλα πιο ουσιαστικά κριτήρια . Σίγουρα δεν πρέπει να είμαστε καχύποπτοι αλλά σχεδόν πάντα πρέπει να είμαστε υποψιασμένοι.

•ΗΘΟΣ

•Τι συμπεράσματα μπορούμε να βγάλουμε για την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρίσκεται εδώ στους στ. 510-515;

ΓΕΡ.	Ενόχληση έχεις γίνει, θα σε διώξουν.	510
MEN.	Αχ! πού είσαι, κοσμοξάκουστε στρατέ μου.	
ΓΕΡ.	Εκεί, μα όχι εδώ, σπουδαίος ήσουν.	
MEN.	Θεοί, να μ' ατιμάζουν έτσι εμένα!	
ΓΕΡ.	Δακρύζεις; Τι σου φέρνει τόση λύπη;	
MEN.	Την πρώτη μου, παλιά ευτυχία θυμάμαι.	515

Ο τρόπος που παρουσιάζεται είναι αντιη.....ς .
Εξευτελίζεται και ατ..... από μια γριούλα και είναι τόσο
πι..... που ξεσπά σε κλάματα .
Η αποκάλυψη της παρουσίας της Ελένης στην Αίγυπτο του
δημιουργεί σύγ..... και αμ..... .

•ΗΘΟΣ

•Τι συμπεράσματα μπορούμε να βγάλουμε για την ψυχολογική κατάσταση στην οποία βρίσκεται εδώστους στ. 510-515;

Ο τρόπος που παρουσιάζεται είναι **αντιηρωικός** .
Εξευτελίζεται και **ατιμάζεται** από μια γριούλα και είναι τόσο **πικραμένος** που ξεσπά σε κλάματα .
Η αποκάλυψη της παρουσίας της Ελένης στην Αίγυπτο του δημιουργεί **σύγχυση** και **αμηχανία** .

ΕΛΕΟΣ

Ποια στοιχεία μας προκαλούν «έλεος» για τον Μενέλαο;

στ. 505:

Ζητά βοήθεια από κάποιον που , αν τον συλλάβει, θα τον
θ.....

στ. 513-14/15:

Δ..... , αναλογιζόμενος την προηγούμενη ευ..... .

στ. 529-33:

Και ενώ πιστεύει ότι όλα τα δεινά θα ξεπεραστούν , η πληροφορία
για την Ελένη του προκαλεί μεγαλύτερη δ.....
[αυτό ονομάζεται στο δράμα ΠΕΡ.....]

ΕΛΕΟΣ

Ποια στοιχεία μας προκαλούν «έλεο» για τον Μενέλαο;

στ. 505:

Ζητά βοήθεια από κάποιον που , αν τον συλλάβει, θα τον **θανατώσει**.

στ. 513-14/15:

Δακρύζει , αναλογιζόμενος την προηγούμενη **ευτυχία** .

στ. 529-33:

Και ενώ πιστεύει ότι όλα τα δεινά θα ξεπεραστούν , η πληροφορία για την Ελένη του προκαλεί μεγαλύτερη **δυστυχία**
[αυτό ονομάζεται στο δράμα **ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ**]

ΗΘΟΣ

Ας ηθογραφήσουμε και τη γερόντισσα.

Γερόντισσα:

στ. 508, 16, 22:

Λ..... πρόσωπο , σκλ..... και αδ..... -
δυναμικός χαρακτήρας (που ίσως προκαλεί το
γέλιο- με συναίσθηση μεγάλη του κα..... της

στ.541:

που προέρχεται από το φ.....— ωστόσο

στ.540:

Ευαί.....και πρόθ..... να δώσει
πληροφορίες στο Μενέλαο , γιατί όπως
αποκαλύπτει αγαπά τους Έλληνες .

Γ' αυτό γυναίκα και όχι άνδρας; α) η γυναικεία ευαισθησία
μεγαλύτερη + β) η πρωταγωνίστρια και ο χορός είναι γυναίκες].

ΗΘΟΣ

Ας ηθογραφήσουμε και τη γερόντισσα.

Γερόντισσα:

στ. 508, 16, 22:

Λαϊκό πρόσωπο , **σκληρή** και **αδιάφορη** - δυναμικός χαρακτήρας (που ίσως προκαλεί το γέλιο- με συναίσθηση μεγάλη του **καθήκοντός** της

στ.541:

που προέρχεται από το **φόβο**— ωστόσο

στ.540:

ευαίσθητη και **πρόθυμη** να δώσει πληροφορίες στο Μενέλαο , γιατί όπως αποκαλύπτει αγαπά τους Έλληνες .

Γι' αυτό γυναίκα και όχι άνδρας; α) η γυναικεία ευαισθησία μεγαλύτερη + β) η πρωταγωνίστρια και ο χορός είναι γυναίκες].

ΜΟΤΙΒΟ ΕΙΝΑΙ ΦΑΙΝΕΣΘΑΙ

Ας προσέξουμε λίγο καλύτερα τη γερόντισσα:

Αρχικά φέρεται σκληρά και άκαρδα στο Μενέλαο
στ. 508,516,522
αλλά η **αδιαφορία της είναι φαινομενική** .

Η συμπεριφορά της οφείλεται στο **φόβο** της και στο
τέλος αποκαλύπτει ότι **αγαπά** τους Έλληνες .
Πρόκειται ,λοιπόν , για το μοτίβο είναι \φαίνεσθαι

Άρα πρέπει πάντα να είμαστε **υποψιασμένοι**
απέναντι στους άλλους, γιατί μια στιγμή δεν είναι
ικανή να μας φανερώσει την αλήθεια των
πραγμάτων.

Ας γίνουμε και λίγο σκηνοθέτες

ΟΨΗ Σκηνοθεσία:

στ.495: Ο Μενέλαος χτυπά την π..... του παλατιού.

Μια γ..... τη μισανοίγει και του απαντά.

στ. 500: Του μιλά με δ..... φωνή και

στ. 503: τον σπρ..... πιάνοντάς του το χ.....

Ο Μ. προσπαθεί να αμυνθεί

στ. 514 : δ..... (αν και φορά μάσκα).

στ. 524: η γερόντισσα δείχνει με το χέρι της το τ.....
του Πρωτέα.

στ.541: η γερόντισσα μπαίνει στο π..... κλείνοντας την πόρτα.

Ας γίνουμε και λίγο σκηνοθέτες

ΟΨΗ Σκηνοθεσία:

στ.495: Ο Μενέλαος χτυπά την **πόρτα** του παλατιού. Μια **γερόντισσα** τη μισανοίγει και του απαντά.

στ. 500: Του μιλά με **δυνατή** φωνή και

στ. 503: τον **σπρώχνει** πιάνοντάς του το **χέρι**.

Ο Μ. προσπαθεί να αμυνθεί

στ. 514 : **δακρύζει** (αν και φορά μάσκα).

στ. 524: η γερόντισσα δείχνει με το χέρι της το **τάφο** του Πρωτέα.

στ.541: η γερόντισσα μπαίνει στο **παλάτι** κλείνοντας την πόρτα.

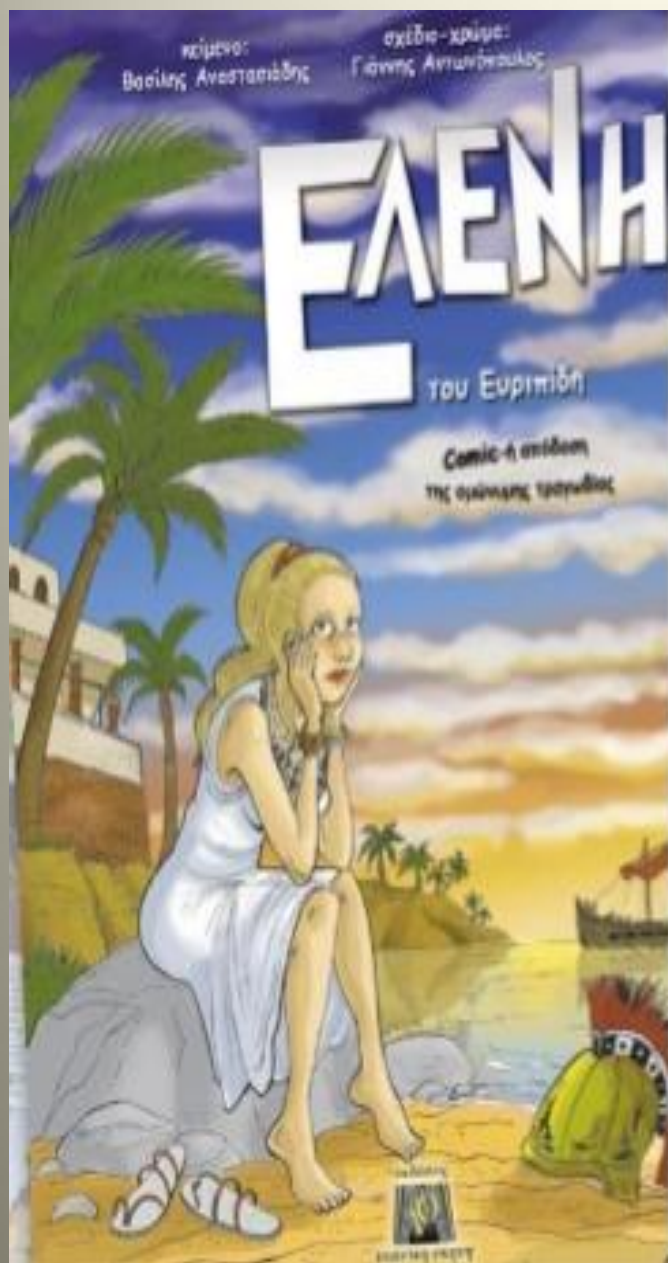

Μπορείτε να συμπληρώσετε τον πίνακα; (**Δ**: διάνοια, **Τ.Ε.**: τραγική ειρωνεία, **Η**: ήθος, **Ο**: Όψη, **ε≠φ**: αντίθεση ανάμεσα στο είναι και φαίνεσθαι)

Ποιος είναι εκεί όξω; Φύγε, γιατί στέκεις στη θύρα; : 495-496	ή
Σωστά μιλάς, γριούλα, να, σ' ακούω. Όμως κι εσύ μαλάκωσε λιγάκι: 499-500	
Μη σπρώχνεις, ντε, το χέρι μη μου σφίγγεις: 503	ή
Τους ναυαγούς κανείς δεν τους πειράζει: 507	
Εκεί, μα όχι εδώ, σπουδαίος ήσουν: 512	
Δακρύζεις; : 514	
Ποια είναι η χώρα αυτή; Ποιο το παλάτι; : 517	
-----	-----
Δεν είσαι ο μόνος. Κι άλλοι δυστυχούνε: 522	
Να ο τάφος του: 524	
Τι του έκαναν κι εγώ θα το πληρώσω: 527	
Πότε; Την έκλεψαν απ' τη σπηλιά μου; : 533	ή

Μπορείτε να συμπληρώσετε τον πίνακα; (Δ: διάνοια, Τ.Ε.: τραγική ειρωνεία, Η: ήθος, Ο: Όψη, ε≠φ: αντίθεση ανάμεσα στο είναι και φαίνεσθαι)

Ποιος είναι εκεί όξω; Φύγε, γιατί στέκεις στη θύρα; : 495-496	Η ή Ο
Σωστά μιλάς, γριούλα, να, σ' ακούω. Όμως κι εσύ μαλάκωσε λιγάκι: 499-500	Ο
Μη σπρώχνεις, ντε, το χέρι μη μου σφίγγεις: 503	Η ή Ο
Τους ναυαγούς κανείς δεν τους πειράζει: 507	Δ
Εκεί, μα όχι εδώ, σπουδαίος ήσουν: 512	Ε-Φ
Δακρύζεις; : 514	Ο
Ποια είναι η χώρα αυτή; Ποιο το παλάτι; : 517	Ο
-----	-----
Δεν είσαι ο μόνος. Κι άλλοι δυστυχούνε: 522	- Δ
Να ο τάφος του: 524	Ο
Τι του έκαναν κι εγώ θα το πληρώσω: 527	ΤΕ
Πότε; Την έκλεψαν απ' τη σπηλιά μου; : 533	ΕΙΦ ή Τ.Ε

Η Ελένη του Ευριπίδη σε comic

<http://www.neanikiskini.gr/elenicomic/index.html>

http://taenoikwkaiendimw.blogspot.gr/2012/10/blog-post_17.html